

De
Samvirkende
Købmænd

Analyse:

Bureaukrati koster – også hos købmanden

Resumé

Der er ingen tvivl om, at regler og bureaukrati koster de danske købmænd mange timer og dermed også mange penge. Mange indberetninger, registreringer, regulerede arbejdsgange mm. giver mening af hensyn til f.eks. fødevarerikkerheden – men det ændrer ikke på, at det koster.

Det er dog ikke så ligetil at vurdere, hvor meget det koster. Med afsæt i tre forskellige estimater kan det dog vurderes, at bureaukratiet koster dagligvarehandlen mellem 1,3 til 1,8 mia. kroner – og muligvis mere.

Det første estimat baserer sig på en fremskrivning af en vurdering fra Erhvervsministeriet. Fremskrivningen viser, at bureaukratiet koster virksomhederne 36-38 mia. kroner i alt; det svarer til ca. 12.300 kroner pr. medarbejder – og det svarer til, at bureaukratiet koster dagligvarehandlen cirka 1,37 mia. kroner. En nyere undersøgelse peger på, at virksomhederne samlet set bruger 49 mia. kroner på at håndtere indberetninger, dataindsamlinger, administration af afgifter og stabshåndtering af regulatoriske krav. Baseret på dette tal viser det andet estimat, at bureaukratiet koster dagligvarehandlen ca. 16.000 kroner pr. medarbejder svarende til ca. 1,8 mia. kroner i alt.

Det tredje estimat tager højde for, at omkostningerne til bureaukrati ikke er ligeligt fordelt, men i høj grad er afhængig af virksomhedernes størrelse. Tager man dette afsæt, ender det samlede estimat over dagligvarehandlens omkostninger til bureaukrati på ca. 1,3 mia. kroner.

Uanset afsættet og metoden tyder meget således på, at dagligvarehandlen håndterer bureaukrati for et milliardbeløb.

Tre estimater – én konklusion: Bureaukratiet koster butikkerne dyrt

Bureaukrati koster på bundlinjen. Indberetninger tager tid, påkrævede procedurer kan betyde ekstra omkostninger, særlige regelhensyn kan fjerne fokus fra forretningen. Det gælder for alle virksomheder – også for de danske købmænd.

Flere erhvervsorganisationer har forsøgt sig med at estimere, hvor meget bureaukratiet koster danske virksomheder. Nogle siger, at det i 2024 kostede ca. 36-38 mia. kroner;¹ andre vurderer, at bureaukrati i 2023 medførte, at dansk erhvervsliv gik glip af vækst for 23,5 mia. kroner.² Disse tal baserer sig på virksomhedernes arbejde med regnskab, bogføring, indberetninger til det offentlige mm. En tredje undersøgelse baseret på svar fra virksomhederne selv peger på, at de samlede omkostninger snarere nærmer sig 49 mia. kroner i alt.³

Uanset hvilket tal, der rammer tættest på sandheden, fortæller det os to ting: For det første at bureaukrati koster danske virksomheder rigtig mange penge. For det andet at det er utrolig svært at estimere præcist hvor meget.

Derfor bør man også fare med lempe, og det er slet ikke så ligetil at give et bud på, hvad bureaukratiet koster den danske dagligvarehandel. For det første er det slet ikke så klart, hvad der reelt er "bureaukrati", og ikke bare almindelig og fornuftig arbejdsgang i en butik, hvor man f.eks. også skal sikre sig friske fødevarer. For det andet er det ikke altid helt så klart, hvad der så er unødvendigt eller overflødigt bureaukrati.

Når det så er sagt, så kan dagligvarehandlens omkostninger til bureaukrati estimeres ved at tage afsæt i de mere generelle vurderinger af erhvervslivets omkostninger. Nedenfor er derfor tre forskellige bud på, hvad bureaukratiet koster de danske købmænd.

Estimat #1: Bureaukrati koster ca. 12.000 kroner pr. beskæftiget

I 2022 oplyste Erhvervsministeriet, at bureaukratiet dengang samlet set kostede de små, danske virksomheder over 30 mia. kroner.⁴ Det egentlig tal var 33 mia. kroner i 2020 og baserede sig på en såkaldt business case-beregning af automatisk erhvervsrapportering.⁵ Fokus var således alene virksomhedernes lovpligtige bogføring og indberetninger til det offentlige.

¹ Dansk Erhverv (2024): *Administrative byrder stiger med mere end 6 mia. kr. på to år.*

² Dansk Industri (2024): *Papirarbejde er dyrt for danske virksomheder og deres medarbejdere – og regningen vokser.*

³ Dansk Erhverv (2025): *Byrder i dansk erhvervsliv*

⁴ Erhvervsministeriet (2022): *Stor administrativ lettelse vedtaget.* Pressemeddelelse, 23. maj 2022.

⁵ KPMG (2020): *Business case for automatisk erhvervsrapportering.*

Siden da er meget vand løbet gennem åen – ikke mindst i form af ny EU-regulering – og en analyse viste i 2024 på den baggrund, at der var bureaukrati og byrder for mellem 36,4 og 37,8 mia. kroner. Tager man dette afsæt – og afsæt i, at der i begyndelsen af 2024 var ca. 3 mio. beskæftigede – svarer det til, at bureaukratiet i 2024 kostede ca. 12.300 kroner per beskæftiget. Da der er ca. 111.000 beskæftigede i dansk dagligvarehandel, svarer en omkostning på ca. 12.000 kroner pr. beskæftiget til, at dansk dagligvarehandel har en samlet omkostning til bureaukrati på ca. 1,37 mia. kroner årligt.

Estimat #1: Gennemsnitlig omkostning til bureaukrati pr. medarbejder (nr. 1)

Samlet omkostninger for bureaukrati	37,1 mia. kroner
Antal beskæftigede (total)	3,0 mio. personer
Gennemsnitligt omkostning til bureaukrati pr. beskæftiget	12.330 kroner
Antal beskæftigede inden for dagligvarehandel	111.381
Estimat over omkostning til bureaukrati i dagligvarehandlen	1,37 mia. kroner

Kilde: Egne beregninger baseret på Danmarks Statistik, Statistikbanken: LBESK03, RAS300 og Dansk Erhverv (2024): Administrative byrder stiger mere end 6 mia. kr. på to år, s. 2.

Note: Dansk Erhverv opgiver deres estimat som et interval; den her anvendte, samlede omkostning for bureaukrati og byrder er middelværdien af dette interval. Bemærk, at antallet af beskæftigede (total) er fra 2024M01, mens antallet af beskæftigede i dagligvarehandlen er fra 2023. Forskellen skyldes datatilgængelighed. Det er således antaget, at beskæftigelsen i dagligvarehandlen i 2024 er nogenlunde på niveau med 2023.

Og dette kan endda være et underkantsskøn. Det skyldes flere forhold: For det første baserer skønnet sig på en opdatering af et tal fra Erhvervsministeriet, der blev offentliggjort i 2022. Tallet er dog reelt fra 2020. Dette kan have indflydelse og betyde, at det fremskrevne, samlede niveau reelt set er højere end de 36-38 mia. kroner, der her er taget afsæt i. For det andet er Erhvervsministeriets tal ikke et tal over de samlede byrder, men et samlet skøn over omkostningerne og byrderne ved regnskab og indberetning for de små virksomheder alene. Men der jo andre virksomheder end disse, og der er også byrder og omkostninger forbundet med andre forhold end lige netop regnskabet og bogføringen. Begge disse forhold gælder også i dagligvarehandlen. Bemærk også, at estimatet her tager afsæt i, at omkostningen pr. medarbejder i dagligvarehandlen svarer til den gennemsnitlige omkostning pr. medarbejder i erhvervslivet som helhed. Det behøver heller ikke være tilfældet.

Estimat #2: Virksomhedernes omkostninger til bureaukrati er 49 mia. kroner

Estimatet ovenfor baserer sig som nævnt på fremskrivninger af Erhvervsministeriets skøn over omkostninger forbundet med bogføring, regnskab, indberetning mm. Men dette er jo ikke nødvendigvis dækkende for alle virksomhedernes administrative omkostninger forårsaget af regulering. En undersøgelse fra begyndelsen af 2025 baseret på en rundspørge blandt mere end 800 virksomheder pegede på, at erhvervslivets omkostninger til bureaukrati snarere er i omegnen af 49 mia. kroner – altså mere end 10 mia. kroner mere end det tal, som det første estimat er baseret på.

Tages de 49 mia. kroner som afsæt – og stadig med ca. 3 mio. beskæftigede – var den gennemsnitlige omkostning til bureaukrati pr. beskæftiget ca. 16.000 kroner.

Estimat #2: Gennemsnitlig omkostning til bureaukrati pr. medarbejder (nr. 2)

Samlet omkostninger for bureaukrati	49 mia. kroner
Antal beskæftigede (total)	3,0 mio. personer
Gennemsnitlig omkostning til bureaukrati pr. beskæftiget	16.290 kroner
Antal beskæftigede inden for dagligvarehandel	111.381
Estimat over omkostning til bureaukrati i dagligvarehandlen	1,81 mia. kroner

Kilde: Egne beregninger baseret på Danmarks Statistik, Statistikbanken: LBESK03, RAS300 og Dansk Erhverv (2025): Byrder i dansk erhvervsliv, s. 5-6.

Note: Dansk Erhverv bygger deres estimat på en rundspørge blandt deres medlemmer om tidsforbruget på lovpligtige indberetninger, dataindsamling og -opbevaring, administration af afgifter og "øvrige årsværk på at overholde regulering (fx compliance-afdeling, juridiske ansatte mv.)." Bemærk, at antallet af beskæftigede (total) er fra 2024M01, mens antallet af beskæftigede i dagligvarehandlen er fra 2023. Forskellen skyldes datatilgængelighed. Det er således antaget, at beskæftigelsen i dagligvarehandlen i 2024 er nogenlunde på niveau med 2023.

Med dette lidt bredere afsæt kan det estimeres, at den danske dagligvarehandel bruger ca. 1,8 mia. kroner om året på at håndtere bureaukrati forbundet med regulering. Bemærk igen, at det her er antaget, at omkostningen pr. medarbejder i dagligvarehandlen svarer til gennemsnittet for erhvervslivet som helhed.

Estimat #3: Bureaukrati rammer forskelligt alt efter virksomhedens størrelse

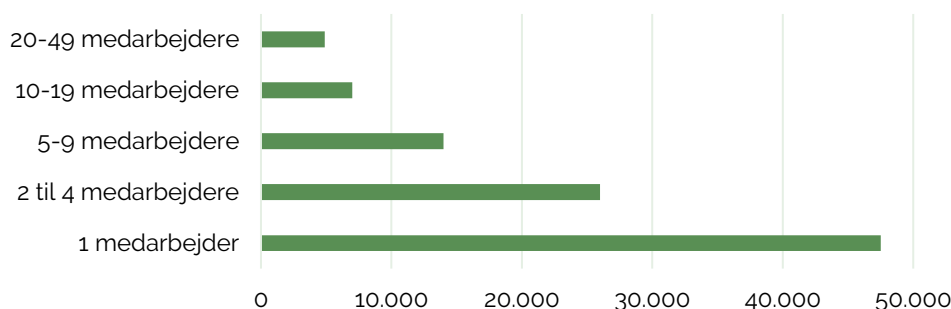
Estimaterne ovenfor er gennemsnitsberegninger: Hvis bureaukratiet i gennemsnit koster virksomhederne ca. 12.000-16.000 kroner pr. medarbejder, og hvis virksomhederne i dagligvarehandlen ligner gennemsnittet, så fylder dagligvarehandlens andel af erhvervslivets samlede omkostninger til bureaukrati ca. 1,4-1,8 mia. kroner.

Men man kan nemt indvende, at ingen virksomheder jo er som gennemsnittet. Nogle virksomheder er større, andre er mindre, og virksomhedernes omkostninger pr. medarbejder vil alt andet lige være større i mindre virksomheder end i større.

Det skyldes flere ting. Det kan bl.a. skyldes, at det ofte vil være ledende – og dermed omkostningstunge – medarbejdere, der står for bureaukratiet i mindre virksomheder. Det vil i hvert fald være tilfældet i langt de fleste dagligvarebutikker. Det kan også skyldes, at mindre virksomheder – som mange købmænd – ikke har mulighed for automatisering og digitalisering i samme grad som større. For nu blot at pege på et par elementer.

Hvorom alting er, så er virksomhedernes omkostninger til bureaukrati i høj grad afhængig af deres størrelse. Det viste en undersøgelse også i 2024.

Omkostning til bureaukrati pr. medarbejder

Kilde: SMV Danmark (2024): SMV'erne betaler prisen for bureaukratiet, s. 4.

I dagligvarehandlen fordeler butikker sig over alle størrelseskategorierne ovenfor – og enkelte butikker er endda også større. Butikkerne fordeler sig størrelsesmæssigt sådan, at ca. 45 pct. har 20-49 medarbejdere, mens ca. hver sjette har 10-19 medarbejdere. Lige under 9 pct. har kun én medarbejder, og dette dækker mestendels over kiosker og lignende.

Dagligvarebutikkerne fordelt efter størrelse

Virksomhedsstørrelse	Antal	Andel af total
1 medarbejder	334	9 pct.
2-4 medarbejdere	371	10 pct.
5-9 medarbejdere	289	8 pct.
10-19 medarbejdere	629	16 pct.
20-49 medarbejdere	1.743	45 pct.
> 50 medarbejdere	475	12 pct.
I alt	3.841	100 pct.

Kilde: Egne beregninger baseret på Danmarks Statistik, Statistikbanken: ERHV4

Note: Bemærk, at tallene viser fordelingen af butikkerne efter antal medarbejdere i 2023; det er antaget, at fordelingen i 2024 er den samme. Der er taget udgangspunkt i branchekoden 47001 Supermarkeder og varehuse m.v., der dækker over bl.a. kiosker, købmænd, supermarkeder og discountforretninger.

Hvis man forsigtigt antager, at omkostninger pr. medarbejder følger samme fordelingsnøgle som størrelsesfordelingen ovenfor, så kan man på den baggrund estimere, at butikkerne i gennemsnit har omkostninger til bureaukrati på ca. 11.600 kroner pr. medarbejder.

Gennemsnitlig omkostning pr. medarbejder efter butiksstørrelse og vægtet efter antal butikker i den pågældende størrelse

Virksomhedsstørrelse	Omkostning
1 medarbejder	4.130
2-4 medarbejdere	2.511
5-9 medarbejdere	1.053
10-19 medarbejdere	1.146
20-49 medarbejdere	2.224
> 50 medarbejdere	606
I alt	11.671 kroner

Kilde: Egne beregninger baseret på Danmarks Statistik, Statistikbanken: ERHV4 og SMV Danmark (2024): SMV'erne betaler prisen for bureaukratiet, s. 4.

Note: Det er antaget, at butikker med +50 medarbejdere har samme omkostninger til bureaukrati pr. medarbejder som butikker i størrelsesgruppen 20-49 medarbejdere. Omkostninger pr. medarbejder er fremkommet ved at vægte den fulde omkostning efter andelen, som den pågældende virksomhedsstørrelse fylder samlet set.

Hvis bureaukratiet i gennemsnit koster ca. 11.600 kroner for hver af de ca. 111.000 medarbejdere i dagligvarehandlen, svarer det til en samlet omkostning på ca. 1,3 mia. kroner. Altså i samme størrelsesorden, om end en smule lavere end de to foregående estimater.

Konklusion: Butikkernes omkostninger til bureaukratiet er i milliardklassen

De tre estimater går ad ganske forskellige veje: Det første regner "baglæns" fra et estimat over de små virksomheders samlede omkostninger til regnskab og bogføring mm.; det andet baserer sig på undersøgelse af virksomhedernes tidsforbrug til håndtering af offentlig regulering i bredere forstand. Og det tredje er en omregning af en undersøgelse, hvori virksomhedernes selv er blevet spurgt til deres tidsforbrug og omkostninger.

Estimaterne er selvsagt forbundet med en vis usikkerhed, og resultaterne skal læses i det lys.

Men forskellene mellem de tre estimater til trods er det samlede indtryk slående ens på tværs: Dagligvarehandlens omkostninger til at håndtere indberetninger, rapporter og anden kontakt med offentlige myndigheder er i milliardklassen – i hvert fald mellem 1,3 og 1,8 mia. kroner, hvis man skal tage afsæt i de tre estimater præsenteret her.

Det er klart, at langt fra alt bureaukrati kan afskaffes. Ofte kan regulerede arbejdsgange være med til at holde styr på f.eks. sikkerheden. Den slags er vigtigt.

Men der findes også unødvendigt bureaukrati – og der findes regulerede arbejdsgange, der kan gøres smartere eller mere effektive end i dag. F.eks. kan der nok godt ryddes op i virksomhedernes mange indberetninger til det offentlige eller i reglerne på affaldsområdet, og man kan gøre bureaukratiet forbundet med lejlighedsbevillinger mindre tungt. For nu at pege på et par eksempler.

DSK MENER

Regelmængden, som danske købmænd og andre virksomheder skal håndtere, er støt stigende. Dette skyldes både ny EU-regulering og dansk særregulering. Selvom noget regulering kan være nødvendig, er det samlede tryk så stort og omkostningerne dertil så høje, at det påvirker både dagligdagen, udviklingsmulighederne og konkurrenceevnen negativt.

Det kan også mærkes helt ude i den enkelte købmandsbutik, hvor en stadig større del af dagens tid skal bruges på regulering, indberetninger, registreringer, tilladelser og lignende. DSK har i sit regelforenklingskatalog fra marts 2025 samlet 55 konkrete forslag til forenklinger og forbedringer.

DSK foreslår bl.a., at

- Der indføres et generelt byrdestop og en politisk målsætning om at reducere virksomhedernes administrative byrder med mindst 25 pct.
- Der ryddes op i myndighedernes krav til indberetninger fra danske virksomheder.
- Der indføres en række mekanismer, der kan medføre større tilbageholdenhed og eftertænksomhed i reguleringen – f.eks. gennem en større tilbageholdenhed i brugen af samlelov, øget brug af solnedgangsklausuler i lovgivningen, en styrket høringsinstitution og et uafhængigt lovråd, der skal kvalitetssikre ministeriernes konsekvensberegninger af forslag til ny regulering.

Om dette notat

Dette notat er udarbejdet af De Samvirkende Købmænd (DSK). DSK har eksisteret i over 100 år som brancheorganisation og repræsenterer i dag næsten 1.500 supermarkeder, discountbutikker, nærbutikker og convenience i Danmark. Vi arbejder løbende for at forbedre rammerne for de danske købmænd – også ved at skabe og dele viden og indsigt om emner, der har relevans for købmændenes dagligdag og forretning.

Denne analyse er udarbejdet i februar 2025 af analysechef Morten Jarlbæk Pedersen. Det er tilladt at citere fra denne analyse med henvisning til DSK.